

Voetstappen in het verleden

3

De lange tocht naar huis

Voorwoord

Is ze familie van jou?

Ik weet het niet. Misschien is ze wel één van mijn voorouders.

Ze is stoer, ze is slim, ze is sterk!

Ze is jong, eerlijk en oprecht!

Ze kan ongelooflijk goed boogschieten.

Ik hoop dat ik paar eigenschappen van haar heb!

En jij?

Lijk jij ook Yolinde?

Of heb je meer van Ka-rèl?

Onverzettelijk en trouw.

Een doorzetter.

Iemand die voor zijn vrienden door het vuur gaat.

Misschien schuilt er wel een Jettor in je!

Moedig, slim (heel slim) en handig.

Dapper, maar absoluut geen begenadigd jager.

Een woordkunstenaar.

Een man die graag alleen is, rondtrekt, de wijde wereld wil zien,

Onbaatzuchtig en opkomt voor anderen

En dan Baldo!

Jammer dat hij geen mens is.

Een vriend als hij zou ik graag willen hebben. Op hem kun je rekenen.

Als niemand je meer kan helpen dan dan is er altijd Baldo nog!

In dit derde boek over de belevenissen van Jettor, Ka-rèl, Yolinde en Baldo gaan onze helden, samen met hun vrienden tot de grens van wat mogelijk is. Sterker nog, twee van hen staan op het punt het Rijk der doden te betreden. Er is weinig hoop voor ze. Maar dan is er altijd nog!

En ik, de schrijver?

Langzaam, met verdriet in het hart en tranen in de ogen, schrijf ik ze naar het hiernamaals. Ik moet wel, ik kan niet anders. Ze zijn al duizenden jaren dood!

Maar waarom doet het me dan toch zoveel pijn?

Sterft er soms een beetje van mezelf?

Het moet zo zijn!

Hoofdstukken

Voorwoord2
Op sterven na dood5
Zielig en hulpeloos!14
De geheimzinnige vrouw23
Geruild43
Gevangen, op de vlucht, herinnering58
“De Goden zei dank!”76
Op de terugreis93
Het einde van de reis	107
En hoe verder?	123

Voor

“Ik ben blij dat ik je vriend heb mogen zijn.
Ik zal bij de Goden een goed woordje voor
je doen.”

Jettor (pp. 98)

Op sterven na dood!

De mannetjeseend haalde zijn prachtige glanzende kop uit het water. Van het natte najaarsweer had het beest geen last. Tussen zijn groen gele snavel had het een slakje geklemd. De vogel schudde eens met zijn kop en liet toen het ongetwijfeld lekker smakende beestje in zijn keel verdwijnen. Even later verdween het weer met zijn kop onder water op zoek naar de volgende prooi.

Om hem heen duikelden vele soortgenoten. De vrouwtjes eenden kwaakten dat het een lieve lust was. Blijkbaar werden de laatste nieuwtjes van het voorbijtrekkende najaar uitgewisseld. Plotseling hielden de vrolijke geluidjes op. Oplettend keken ze in de richting waar het geluid kwam. Tussen de regendruppels door werd een merkwaardig groepje mensen zichtbaar.

Voorop liep een gedrongen, stevige man. Zijn kleding was totaal doorweekt, en zo te horen leed zijn humeur daar behoorlijk onder.

“Schiet toch eens op, hoe eerder we bij het kamp zijn, hoe beter!”, klonk het verbeteren.

Achter de man liepen twee ossen die een eenvoudige kar probeerden voort te trekken. Tegen hen waren zijn woorden echter niet gericht. Door het hoge schot van de kar bijna aan het zicht onttrokken, liepen twee volwassen vrouwen en een jongen. Ze zuchtten zwaar onder de woorden van de man. Met een blik vol walging keken ze elkaar aan. Wie deed er het zware werk?

“Houd toch je mond Ba-dal, help ons liever!”

De woorden van de oudste vrouw gingen bijna verloren in de neerkletterende regen.

“Waarom moest hij ook zo eigenwijs zijn en het pad langs de grote rivier volgen, hij luistert ook nooit naar ons!”, dacht ze. Toch kwamen hier regelmatig mensen langs, het pad was daardoor een beetje uitgesleten. Vanwege de zware regenval van de laatste tijd was de grond veranderd in een ware modderpoel. Zelfs met twee ossen voor de zwaar beladen wagen en de drie drukkende mensen erachter, kwamen ze amper voorruit. Toch was er voor Ba-dal en zijn familie geen weg terug. Hun route leidde uiteindelijk naar de monding van de grote rivier; waar zich het dorp van Ba-dal bevond. Daar bleven ze zolang de winter duurde.

De man wond zich vreselijk op. Door zijn eigen stommiteit duurde het alleen maar langer voordat ze er zouden zijn. Had hij het andere pad maar genomen! Ba-dal voelde hoe zijn leren sandalen steeds verder wegzakten in de modder. Zijn woede begon enorme vormen aan te nemen. In zijn linkerhand had hij een zweep. Ze was gemaakt van een dunne tak waaraan diverse slierten van in elkaar gedraaide reepjes leer hingen. Plotsklaps draaide hij zich om en liet de zweep met kracht neerkomen op één van de ossen. Het voordploeterende dier schrok er niet eens meer van. Zij was intussen wel gewend aan het gedrag van haar baas.

Onverstoorbaar ging het trouwe beest door met trekken. Ba-dal zag dat zijn klap met de zweep geen enkel effect had. Nogmaals liet hij de zweep op de rug van het dier neerkomen. Even leek het alsof het beest hem aankeek en wilde zeggen: “Man, ik trek toch al met al mijn kracht!”

Op hetzelfde moment zakte het rechter wiel diep weg in een van de vele plassen die het zandpad bedekten. Met een schok kwam de wagen tot stilstand. Nu kon Ba-dal zijn woede volstrekt niet meer inhouden.

“Jij, stom beest!”

En weer kwam de zweep op het ongelukkige dier terecht.

“Houd daar onmiddellijk mee op!”

Het was A-diede die vanachter de wagen tevoorschijn sprong en de hand van haar man vastgreep voordat hij de os de volgende klap kon toedienen. Ze had echter geen rekening met zijn woede gehouden. Ineens voelde ze een enorme klap tegen haar slaap, het volgende

ogenblik werd alles zwart voor haar ogen en zakte de vrouw door haar knieën om daarna languit in de modder te vallen.

“Mama,mama !”, klonk het vanachter de wagen. Een jonge vrouw en een jongen renden geschrokken op haar af en gleden naast haar neer in de modder. Giendela tilde het hoofd van haar moeder uit het slijk. De jongen begon machteloos te snikken. Zijn handen balden zich tot vuisten en met betraande ogen keek hij naar zijn vader.

“Waarom?”, snikte hij terwijl hij krachteloos twee handen met modder naar zijn vader wierp. De knallende zweep weerhield Grunder ervan om door te gaan.

“Opstaan en drukken!”, klonk het nors. Weer knalde de zweep. Grunder voelde hoe het leer op zijn rug smakte. Ongetwijfeld zou hij daar nu een dikke rode streep hebben. De jongeman besloot zijn vader te negeren en zijn aandacht op zijn moeder te richten. Opnieuw knalde de zweep en nogmaals moest zijn rug het ontgelden. Met een woedende blik keek Grunder zijn vader aan. “Wacht maar tot ik later groot ben, dan zal ik je leren.... !”, leken zijn ogen te zeggen. De jongen hoorde hoe zijn moeder zachtjes kreunde. Langzaam kwam ze weer bij bewustzijn. A-diede knipperde met haar ogen en wreef over de pijnlijke plek op haar slaap. De vrouw zei niets, ze keek haar brute echtgenoot uitdrukingsloos aan. Ze leek al niet eens verbaasd te zijn, het kwam veel vaker voor dat Ba-dal zijn vrouw op een afschuwelijke wijze bestrafte. Giendela en Grunder hielpen haar voorzichtig omhoog. Zo goed en zo kwaad als het ging probeerde de jonge vrouw de modder van haar moeders besmeurde tuniek te veggen. Haar geпоets had alleen tot gevolg dat de vlekken nog groter werden. Ondertussen hield de regen geen rekening met het reisgezelschap. Ze spoelde nu werkelijk aan een stuk door naar beneden. De leren kleding van de mensen was reeds geruime tijd volkomen doorweekt, op hun hele lichaam was geen droog plekje meer te bekennen. Ba-dal en zijn gezin waren wel het een en ander gewend, want het hele jaar door waren ze op reis. Alleen in de koude periode bleven ze in hun dorp, het reizen was dan veel te fris en te gevaarlijk. Ba-dal was handelaar, hij ruilde zijn spullen in het ene dorp en trok dan verder naar het andere. De mensen stonden hem dikwijls al op te wachten. Zijn spullen waren erg begeerd. Het was vaak het nieuwste van het nieuwste. Ba-dal was een uitstekend onderhandelaar en hij kreeg dan ook altijd veel spullen terug voor zijn handelswaar. Ba-dal zorgde er wel steeds voor dat zijn klanten tevreden waren, het volgende jaar was hij van plan terug te komen en daarom kon hij geen ontevreden klanten achter laten. De handelaar stond echter niet bekend om zijn vriendelijk karakter. Het viel de inwoners van de dorpen waar zij kwamen op hoe hij snauwde en grauwde naar zijn gezinsleden. Nee, Ba-dal had mooie spulletjes maar verder was hij een onvriendelijke kerel!

“Ga je wassen in de rivier. En schiet een beetje op, ik wil verder!”

Verschrikt keken de drie anderen naar de man die zo-even deze barse woorden had uitgesproken. De beide kinderen pakten hun moeder onder haar schouders en strompelden langzaam in de richting van de rivier. Nagekeken door een hoofdschuddende Ba-dal. Waar had hij zoveel onkunde aan te danken? Dank zij hem waren ze zo ver gekomen. Hadden ze dan niet door dat hij alleen handelde voor hun eigen bestwil?

Ba-dal zag een aantal grote takken liggen, raapte ze op en liep naar de wagen. De geduldig wachtende ossen zagen hun nukkige baas aankomen. Het dier dat kort geleden nog door Ba-dal met de zweep was bewerkt, begon zenuwachtig met haar hoof over de modderige bodem te schrapen. De koopman duwde de takken zo ver mogelijk onder de wielen. Na een poosje stond hij voldaan op, hij was er zeker van dat de wielen nu voldoende grip konden krijgen waardoor de wagen uit het gat getrokken kon worden. Waar bleven zijn vrouw en kinderen nou? Het duurde Ba-dal al weer veel te lang. Wat verspeelden ze toch een tijd! Door de regendruppels heen keek de koopman eens goed naar zijn kar. Ze zag er sterk en solide uit. De twee dichte grote wielen waren net zo hoog als de helft van de lengte van een volwassen man. En in de bak erboven kon hij heel veel spullen meenemen waardoor hij de rijkste handelaar

uit de omgeving was geworden. Wat was hij blij dat hij twee winters geleden deze kar gemaakt had.

“Hè, waar blijven ze nou, het is ook altijd hetzelfde!”, bromde de man voor de zoveelste keer.

“Laat maar kinderen, het gaat ... al weer”, zuchtte A-diede moeizaam.

“Maar mam, je bent nog helemaal draaiërig, we laten je nog niet los”, klonk het bezorgd uit de mond van haar dochter. Ondertussen waren ze zo vlakbij de rivier gekomen dat spreken bijna onmogelijk was. De grote Moederrivier raasde met een enorme vaart voorbij en maakte daarbij zo'n lawaai dat zelfs van dichtbij de mensen zich moesten inspannen om te horen wat de ander zei. Niet dat A-diede woorden nodig had om te voelen hoe bezorgd haar kinderen waren. Nee, dat merkte ze aan alles. Wat haar zorgen baarde was dat ze de woedende bui van man niet had zien aankomen.

“Hij wordt de laatste tijd steeds humeuriger”, dacht ze bij zichzelf. Nu had zij de klap gekregen maar de volgende keer zal het misschien een van haar kinderen zijn die de klap zou oplopen. A-diede moest er niet aan denken.

Weer huiverde de bezorgde moeder om de nare gedachtes.

Grunder en Giendela leidden haar ondertussen richting een kleine inham. Het leek wel of de snelstromende rivier daaraan voorbij ging. Vanuit de verte waren er nauwelijks golven te zien. Grunder zag zelfs diverse koppeltjes eenden naar hartenlust duikelen naar voedsel. O, kon hij er maar dicht genoeg bijkomen, dan zouden ze vanavond tenminste iets fatsoenlijks te eten krijgen. Het water liep hem al in de mond. Wat begon zijn maag te knorren! Hoe lang hadden ze nu al geen vuur kunnen maken? Twee manen geleden of was het zelfs nog langer? De jongen wist het niet meer. Hij begreep ook helemaal niet waarom zijn vader zo'n haast had om verder te trekken. Het regende dat het goot en met hun zware wagen met al die spullen kwamen ze toch maar moeizaam vooruit. De hele dag moest de kar geduwd worden anders zaten ze direct vast. Zelfs de twee sterke ossen hadden niet genoeg kracht om er voor te zorgen dat ze opschoten. Grunder vond het veel verstandiger als zijn vader bij de rivier halt had gehouden. Dan zouden ze de mogelijkheid gehad hebben om hun reistent op te zetten. De palen waren in een paar tellen in de grond gezet en de huiden daarover zorgden er tenminste voor dat ze niet zo nat werden. Bovendien kon hij proberen vis te vangen. Hoofdschuddend over de situatie waarin ze zich nu bevonden keek de jongen door de natte haren heen naar zijn moeder. Hij zag dat ze pijn had en voelde hoe ze steeds zwaarder op zijn schouder drukte. Gelukkig was de kleine inham niet ver meer. Nog even moest mama volhouden en dan kon ze een bad nemen en de modder die werkelijk overal zat, van zich afspoelen. Het grijze haar van zijn moeder was zwartgekleurd door de smurrie. Dus zo had ze er vroeger uitgezien! Hij keek belangstellend naar zijn moeder. Ze moest een hele knappe vrouw zijn geweest. Ondanks de regendruppels en de ellendige situatie waar vooral zijn moeder zich in bevond, glimlachte Grunder.

“Waarom .. lach.. je?”, hoorde hij zijn moeder kreunend uitroepen?

Haastig poetste Grunder de lach van zijn gezicht, knipoogde een keer tegen haar en keek weer voor zich. Door de dikke rietkraag die de kleine inham omgaf, werd de wind een beetje tegengehouden. Voor het eerst konden moeder en kinderen weer redelijk normaal met elkaar praten zonder dat ze behoefden te schreeuwen.

“Help me even met uitkleden, ik geloof niet dat ik dat alleen kan!”

Terwijl Giendela de koorden van het tuniek van haar moeder losmaakte, trok Grunder haar leren schoenen uit. De lap leer was van binnen opgevuld met stro. Dat had A-diede expres gedaan want dan drukte de bodem waarover ze liep niet zo door onder haar voeten. Zelfs dat stro was nat geworden, waardoor ze constant met koude voeten rondliep!

Grunder hoopte maar dat zijn familie niet ziek zou worden. Hijzelf begon meestal te hoesten en te proesten als hij lange tijd in natte omstandigheden verkeerde. Een enkele keer kwam het

voor dat hij van ellende op bed bleef liggen. Althans als ze toevallig in een dorp waren. Want de meeste tijd waren ze op reis en was een bed niet aanwezig.

“Moet ik weer op de bodem van die verrekte kar liggen!”, bromde de jongen in zichzelf.

Ondertussen was A-diede geheel uitgekleeft. Zowel de jongen als het meisje vonden het heel gewoon om hun moeder zonder kleren te zien. In warme periodes droegen ze bijna geen kleren, terwijl in koudere tijden alles goed ingepakt was. Het hele jaar waren ze met elkaar op reis, schamen voor hun lichaam deden ze dan ook niet.

Grunder pakte een stok uit het riet en sloeg ermee een weg door de kraag. Hij stond daarbij tot aan zijn knieën in het water. “Best lekker warm eigenlijk,” dacht de jongen bij zichzelf. Het volgende ogenblik pakte hij de hand van zijn moeder en leidde haar het water in. De inham was niet erg diep. Het water kwam A-diede niet verder dan haar middel. Met een zucht hurkte ze en liet haar bemodderde hoofd even onder water verdwijnen. Gelijktijdig voelde ze zich een beetje opknappen. Met haar linkerhand wreef ze over de pijnlijke plek op haar slaap. Wat had die boosaardige echtgenoot haar een klap verkocht! Veel tijd om er over na te denken had ze niet. Ze hoorde ineens een hoop geschater. Ze zag nog net hoe het lachende hoofd van Grunder weer boven water kwam.

“Kom erin als je durft?”

Hij stak zogenaamd dreigend zijn vuist tegen zijn zus op. Giendela had haar natte kleren uitgetrokken en stond op het punt om het water in te gaan. Ze had de drang niet kunnen weerstaan om Grunder een duwtje te geven waardoor de jongen met kleren en al in het water viel.

Het drietal vond het water zalig. Hun verkleumde botten werden een beetje opgewarmd. Moeder en kinderen moesten wel helemaal onder water blijven want zodra ze gingen staan dan kwam de koude bovenlucht over hun natte lijf. Als een willekeurige voorbijganger naar de drie mensen had kunnen kijken dan zou deze persoon niet bemerkt hebben dat er nog maar kort geleden een verschrikkelijk ruzie was geweest met het hoofd van het gezin. Moeder en haar kinderen waren aan het spatten met water, zo erg zelfs dat de stoere Grunder zijn handen voor zijn jeugdig gezicht hield om de vele waterdruppels tegen te houden. Moeder en dochter werkten samen om de deugniet van de familie er onder te krijgen.

“Genade, genade, ik geef mij over!”, proestte de kleinste van het gezelschap. Met dichtgeknepen ogen, maar met een grote grijns op zijn gezicht stond hij weerloos tot zijn middel in het water. Zijn handen strekte hij zo hoog mogelijk de lucht in. Ondertussen wist de belhamel dat zijn moeder zich een heel stuk beter voelde. Door het lachen had A-diede de pijn in haar hoofd voor een moment vergeten.

De vrouwen hielden lachend op met spatten. Voorzichtig opende Grunder zijn ogen. Hij hoorde zijn zus naar hem roepen. Direct keek hij in haar richting en het volgende ogenblik spatte het water weer in zijn gezicht. Grunder liet zich achterover in het water vallen.

Behendig draaide de jongen zich om en zwom onder water als een rat bij de vrouwen vandaan. In het heldere water konden ze hem goed volgen, maar moeder en dochter lieten de jongeman begaan. Ze hadden hem genoeg geplaagd!

Langzamerhand kwam Grunder zonder lucht te zitten, hij was gedwongen naar boven te komen. Hij voelde de koude adem van de wind over zijn rug glijden, bibberend richtte hij zijn blik op het riet.

Zijn adem stokte in zijn keel!

Daar lag wat!

Of beter gezegd, daar lag iemand!

Als verstijfd bleef hij staan. Een tijdlang scheen hij volkomen besluiteloos te zijn. Hier was hij, na al het plezier van de afgelopen momenten, helemaal niet op voorbereid. Hij stond vlak bij hem, of was het misschien een haar, vandaan. Als zijn voeten gewild hadden was hij er zo naar toe gelopen.

“Ma...m”, klonk het aarzelend uit zijn mond. “Maaaa..m, kkk oommm”.

A-diede hoorde haar zoon niet, daarvoor was de wind te sterk en sprak Grunder te zachtjes. Toen ze in zijn richting keek zag ze dadelijk dat er iets ergs aan de hand moest zijn. De vrolijke jongen leek veranderd in een rots, zo stil stond hij daar. Zijn schouders had hij opgetrokken en zijn hoofd was ertussen verdwenen. A-diede vergat alle vrolijkheid en ellende van de afgelopen tijd en snelde zo vlug als het maar ging, door het ondiepe water. Giendela keek haar moeder verbaasd na.

“O nee, hè”, dacht ze. “Daar is wat verschrikkelijks aan de hand”.

Ondertussen naderde A-diede haar zoon. Ze zag direct waarom hij zo geschrokken was, zonder zich om hem te bekommeren snelde ze in de richting van de in het water liggende persoon. Hoe dichterbij kwam, hoe rustiger ze het aanded. Maar binnen in haar lichaam ging het vreselijk te keer!

De persoon lag gedeeltelijk in het riet verborgen. Voor zover A-diede kon zien lag het daar levenloos. De golven, opgehitst door de wind, klotsten tegen het lichaam aan. De drenkeling deinde ritmisch mee met het water, af en toe spatte een golfje op de blote rug van de ongelukkige uiteen.

Langzaam kwam A-diede dichterbij. Ze zag hoe het hoofd leek te rusten op een rietpolletje. De lange, donkere haren krulden zich om het gezicht van de drenkeling waardoor A-diede nog steeds niet kon zien of het man of een vrouw was.

Nu was ze nog maar een lichaamslengte van het dobberende lichaam vandaan. A-diede voelde zich ineens een stuk rustiger worden. Hier was iemand die haar hulp misschien dringend nodig had. Ze mocht nu niet slap worden. A-diede hoorde hoe achter haar Giendela door het water kwam aanrennen. De vrouw stak haar arm naar achteren en gebaarde haar dochter om te blijven staan. Voorzichtig ging ze verder. Het water werd nog ondieper en reikte nauwelijks tot aan haar knieën. A-diede bukte zich voorover en pakte de drenkeling bij de schouders. “Het is een vrouw”, schoot er door haar heen. Tegelijkertijd schrok A-diede van de lichaamstemperatuur van de ongelukkige.

“Wat is ze koud, ze moet wel naar de God van de doden zijn!”

Aandachtig nam ze de drenkeling op. Ze leek iets ouder te zijn dan haar eigen dochter. Voorzichtig stak A-diede een arm onder de nek van de jonge vrouw. Met haar andere hand veegde ze de haren voor het gezicht vandaan. Tegelijkertijd welden de tranen in haar ogen. Stel je voor dat ze haar eigen dochter kwijt zou zijn, ze zou zich geen raad weten. Misschien was de moeder van deze jonge vrouw wel wanhopig op zoek naar haar, of misschien dachten ze al dat haar geest haar had verlaten. Dat maakte het nog erger, wie moest er dan voor haar spreken. Zo zou ze nooit naar het Rijk der doden kunnen gaan. Iets ergers kon A-diede zich niet voorstellen. In stilte beloofde ze de jonge vrouw, die ze nu in haar armen hield, om voor haar een goed woordje bij de Goden te doen.

“Leeft ze nog?”

De woorden van haar dochter deden A-diede terugkeren uit haar overpeinzing. Ze keek omhoog en zag broer en zus dicht bijeen staan, alsof ze steun bij elkaar zochten. De kinderen staarden hun moeder vragend aan?

“Ik denk het niet”, luidde het droevige antwoord. De drenkeling voelde daarvoor te koud aan. Haar ogen waren stijf gesloten en de beide handen waren tot vuisten gebald. Tot het laatst toe had deze vrouw geknukt, dat kon je zo zien. Ze moest een echte doorzetter zijn geweest!

“Mam waarom heeft ze alleen een broek aan?”

A-diede moest het antwoord schuldig blijven op de vraag van haar zoon. Het was inderdaad erg vreemd dat ze geen bovenstukje aanhad. De broek van de vrouw was bijzonder, ze was gemaakt van leer. Voor zover A-diede het door het natte water kon beoordelen, leek het hertenleer. Het was veel te koud geweest de afgelopen tijd om zonder topje op pad te gaan,

misschien lag het nog wel ergens. Ze gaf haar zoon opdracht om de kleine inham af te zoeken. “We moeten je kunnen blijven zien!”, voegde ze er bezorgd aan toe.

Grunder was allang blij dat hij wat kon doen, dan was hij immers even weg bij het akelige tafereel met de aangespoelde vrouw. De jongen begreep heel goed dat zij nauwelijks ouder was dan zijn eigen zus.

“Hoe zouden ze haar genoemd hebben?”, vroeg Giendela aan haar moeder. Ze wist wel dat de vraag overbodig was, maar iets anders schoot haar niet te binnen. Haar moeder scheen de vraag niet eens gehoord te hebben. Liefdevol streelde deze steeds maar weer over het koude voorhoofd van de drenkeling.

“Ik vind haar een knappe vrouw, jammer dat de Goden haar op deze leeftijd al gehaald hebben.”

Terwijl Giendela deze woorden uitsprak leek het alsof één van de vingers van de verdronken vrouw een beetje bewoog. “Nee, ik verbeeld het me maar!”, hield ze zichzelf voor. Ze stak haar hand uit en hield deze boven de mond van het slachtoffer, maar door de sterke wind kon ze niet voelen of er lucht uit het lichaam kwam. Ze knielde naast haar verbaasde moeder neer en legde het hoofd op de borst van de jonge vrouw. Giendela wist dat als je leefde er binnen in je lichaam iets was wat geluid maakte.

“Dat is de God van de levenden”, had de moeder van een vriendinnetje gezegd. “Als je naar de Goden gaat, dan is het geluid ook weg!”, was er aan toegevoegd.

Giendela hoopte vurig dat ze een teken van de God van de levenden zou krijgen, maar hoe ze ook luisterde, ze hoorde niets. Teleurgesteld schoof ze haar oor naar de mond van de jonge vrouw, als ze nu niets hoorde dan moesten ze beginnen met de voorbereiding voor de begrafenis. Gadeslagen door haar verbaasde moeder, luisterde Giendela ingespannen. Even kwam haar hoofd naar boven om vervolgens weer naar beneden te gaan.

“Mam, ... ik ... hoor wat, ge ..loof ik!”

A-diede hield ondertussen haar adem in, terwijl haar dochter snel haar oor boven de mond van de drenkeling plaatste. Stel je voor dat het eens waar was, misschien konden ze de Goden overtuigen om de vrouw nog een tijdje op deze wereld te laten. In stilte riep ze de God van de levenden aan en bad hem om hulp.

“Jij moet eens luisteren!”

A-diede keek haar dochter aan zag dat ze een kleur van opwinding had. De jonge vrouw was niet zeker van haar zaak en daarom moest haar moeder oordelen.

A-diede drukte haar oor tegen de mond van de drenkeling en luisterde aandachtig. Een tijdje bleef ze zo zitten. Net toen ze dacht dat de God van de levenden geen medelijden had met de gevonden vrouw, hoorde ze een bijna onhoorbaar: “Ehhh..hh”, weerklinken. A-diede tilde met een ruk haar hoofd op en keek met een verbaasde blik in de ogen van haar onrustig afwachter dochter.

“Ze leeft!”, bracht de sterk geëmotioneerde A-diede uit. “Ze leeft!”

Tranen stroomden over de wangen van de beide vrouwen. Voor de ongelukkige drenkeling was er toch nog een beetje hoop.

“We moeten haar zo snel mogelijk op de kant krijgen”, sprak A-diede tot haar dochter. Ze namen de bewusteloze vrouw tussen hen in en ploeterden moeizaam door de dichte rietkraag naar de oever. Hijgend van inspanning bereikten ze even later de wal. Voorzichtig legden ze de onbekende vrouw op de bodem. Zowel moeder als dochter stond er besluiteloos bij. Geen van beiden had veel verstand van de geneeskunst. Maar ze moesten iets doen, anders zou de drenkeling zeker naar de Goden gaan.

“Misschien heeft ze wel veel water ingeslikt?”, opperde Giendela. “Als dat het geval is dan kan ze nooit genoeg lucht binnen krijgen!”. A-diede keek haar dochter bewonderend aan. Dat moest het zijn, dat ze daar niet eerder aan had gedacht. Voorzichtig draaide ze de drenkeling op haar buik, en begon behoedzaam op de koude rug te drukken. A-diede verwachtte dat ze

op deze manier het binnengekomen water uit het lichaam van de drenkeling kon persen. Langzaam verhoogde ze de druk om vervolgens de rug weer los te laten. Het lichaam veerde terug om even later door A-diede weer ingedrukt te worden. Uit de mondhoeken van de drenkeling zijpelde een beetje water. Voor een ogenblik hield A-diede op en luisterde of ze de onbekende kon horen ademen. Hoofdschuddend hervatte ze haar werk. Nog steeds kletterde de regen naar beneden op de lichamen van de blote vrouwen. Maar geen van beiden was zich bewust van de kou, zo gingen ze op in hun poging om de ongelukkige drenkeling te redden.

“Mam, stop eens. Ik denk dat we haar wat leven moeten inblazen!” Aandachtig luisterde A-diede haar dochter aan.

“Weet je nog bij de geboorte van Grunder? Hij wilde toch niet gelijk ademen. Toen heeft buurvrouw Jannika zijn mondje open gedaan er lucht ingeblazen. Even later begon hij te huilen. Misschien moeten we het ook bij haar proberen?”

Weer werd de onbekende omgedraaid. Haar gezicht werd door de plensbui in een mum van tijd schoongespoeld. Giendela lette hier echter helemaal niet op. Met haar rechterhand duwde ze op de kin van het slachtoffer. Ze moest nog verrassend veel druk uitoefenen om de mond ver genoeg open te krijgen. Als vanzelf boog het hoofd zich achterover en kon de dochter van A-diede en Ba-dal haar andere hand onder de nek leggen. Ze nam een flinke hap frisse lucht en duwde haar mond op die van het slachtoffer. Krachtig blies ze uit en de longen van de drenkeling vulden zich met lucht.

“Haar borst komt omhoog”, klonk het enthousiast. Even later ontsnapte uit de mond van de bewusteloze vrouw een grote zucht en zakte de borst weer terug. Voor Giendela het teken om weer wat lucht in het lichaam te blazen.

De vrouwen merkten niet dat de regen plotseling opgehouden was. Het leek zelfs wel alsof de lucht minder grijs werd. Als ze het bemerkten hadden dan was het zeker als een teken van de Goden opgevat!

”Mam ik heb niets kunnen vinden.”

A-diede keek om en zag haar zoon staan. Ze was hem helemaal vergeten en dat terwijl ze hem nog zo in de gaten had willen houden. De gedachte hieraan deed de vrouw blozen. Met een vertederende blik keek ze naar Grunder.

“Geeft niet jongen, wil je zo vlug mogelijk naar je vader gaan en hem halen. We hebben zijn hulp dringend nodig.”

Grunder knikte en rende zo snel als zijn benen wilden in de richting van de ossenwagen.

“Ehhh.....”

Moeder en dochter keken elkaar verbaasd aan. Hoorden ze het goed?

“Ehhh.....”

Een zacht gekreun ontsnapte aan de lippen van de op de natte grond liggende vrouw.

Geleidelijk werd het geluid duidelijker. De vrouw kuchte en tegelijkertijd vloog er een lading water uit haar mond.

“Vlug, leg haar op haar zij. Anders is misschien alle moeite voor niets geweest!” Terwijl Giendela de kuchende vrouw draaide, ontsnapte er nog meer water diens mond.

“Uch....uchehhhhh”.

Weer golfde een flinke hoeveelheid water uit het lichaam. Moeder en dochter keken elkaar lachend aan. De God van de levenden had een handje geholpen. De onbekende vrouw zou nog een tijdje op deze wereld blijven. Pas nu voelde A-diede hoe koud ze was geworden. Ze rilde over heel haar lichaam, het werd tijd om haar kleren aan te trekken.

“Wat is hier aan de hand!”, klonk het nors.

Geschrokken keken de beide vrouwen in de richting van het geluid. Daar stond Ba-dal met naast zich Grunder. Vader was duidelijk nog steeds geërgerd. De tocht schoot al niet op en nu kwam er weer iets tussendoor.

“Waar zijn jullie mee bezig?” klonk het meedogenloos.

“Met dat mens hebben wij niets te maken, laat haar maar aan de Goden over. Wij hebben al genoeg ellende!”

Grunder keek vol verbazing naar zijn vader. Hij had hem altijd al een brute man gevonden, maar nu walgde hij van hem. Hoe kon die man zo maar iemand aan haar lot overlaten. Nee, de Goden zouden het zijn vader zeker niet vergeven.

Ook Giendela kon nauwelijks haar oren geloven. “Maar pap, ze heeft onze hulp nodig. Stel je voor dat ik het was!”

“Maar jij bent het niet!”

Hij pakte zijn dochter bij de arm en trok haar bij de nog altijd bewusteloze vrouw vandaan.

“Haal je kleren op, opschieten want ik heb haast!”

In zichzelf mompelend en haar vader van alles verwensend, vertrok Giendela.

“Maar, we kunnen haar toch niet zo”.

Geschrokken hield A-diede haar mond toen ze zag dat haar man zijn hand optilde en een verbeterde trek om zijn gezicht kreeg. Ze bukte nog net op het juiste moment om zijn slag te ontwijken. Tijd om zich uit de voeten te maken had ze niet bovendien zat ze nog steeds geknield naast de onbekende. Ineens was ze vastbesloten om de woede van haar man te weerstaan. “Als je me wilt slaan, grote sterke dappere man van me, ga je gang. Ik ga niet met je mee!”, klonk het uitdagend en moedig.

Ze zag aan het gezicht van Ba-dal dat haar woorden totaal geen indruk op hem maakten. Sterker nog, hij leek er alleen maar woedender door te worden. Ze maakte zich op voor de volgende slag en ditmaal was ze vast niet zo gelukkig om de vuist te kunnen ontwijken.

“Pap, ik heb het!”, klonk het hard naast haar.

Verbaasd opende A-diede haar ogen. Grunder stond tussen haar en Ba-dal in. De jongen toonde helemaal geen vrees voor zijn vader. Sterker nog, hij sprak tegen de woedende man. Als haar jongen niet oppaste dan zou hij zeker in elkaar geslagen worden.

“Ga toch aan de kant!”, dacht de wanhopige moeder. Ze liet zich nog liever bont en blauw slaan dan dat haar zoon iets aangedaan zou worden.

“Ik heb een idee! Waarom nemen we haar niet mee en ruilen we haar? Voor zo’n sterke vrouw krijgen we vast heel veel. Dan heeft ons oponthoud toch nog zin!”

Aandachtig luisterde Ba-dal naar de woorden van zijn zoon. Hij barstte nog net niet in schaterlachen uit. Hij had altijd getwijfeld aan Grunder, de jongen was veel te zacht. Maar nu kreeg hij toch een ander beeld. Wat een slim ventje. In hem school een echte handelaar! Ba-dal glimlachte, hij kreeg in zijn zoon een waardige opvolger! En voor de jonge vrouw had hij ook al een bestemming. Ze was knap en zo te zien een echte doorzetter. Hij wist voor haar wel iemand. Een man die op zoek was naar een vrouw. Van hem zouden ze een rijkelijke beloning ontvangen! Dat wist Ba-dal zeker. Ineens ging hij anders denken over de bewusteloze vrouw op de modderige bodem.

“Vrouw, zorg goed voor haar! Breng haar zo snel mogelijk naar de kar!”

Nadat hij die woorden had uitgesproken draaide hij zich om en liep tevreden weg. Giendela naderde met haar armen vol met kleren. Ba-dal passeerde haar zonder zijn dochter een blik waardig te gunnen.

“Wat ben jij slim!”, klonk het bewonderend uit de mond van A-diede. Grunder werd er verlegen van. Hij wist niet eens waarom hij het had gezegd, het floepte gewoon zijn mond uit. Ondertussen begon de drenkeling rustiger te ademen. Ze proestte niet langer.

“Het lijkt wel alsof ze geen water meer in haar lichaam heeft. Dat is een prima teken!”, sprak de pas gearriveerde Giendela.

“Kijk ze knippert met de ogen!”

Opgetogen sprong Grunder in het rond. Alles zou goed komen, daar was de jongen van overtuigd. En inderdaad, de vrouw knipperde weer met haar ogen. Dat gebeurde nog een paar

keer en toen, toen ... opende ze haar ogen. De diepbruine kijkers flitsten heen en weer, van de een naar de andere. Dan sloot ze de ogen even om ze vervolgens snel weer te openen. Alsof ze niet kon geloven wat ze zag. De onbekende vrouw probeerde haar mond te openen, maar verder dan een gorgelend geluid kwam ze niet. “Stil maar, je bent in goede handen. We hebben je gevonden aan de oever van het water. Wij zullen je helpen om weer beter te worden. We brengen je naar ons kamp, dat is nog een eindje hier vandaan. Je bent nog veel te zwak, daarom zullen we je tillen.”

Snel trok A-diede haar kleren aan en gebaarde Giendela om de voeten van de onbekende vast te pakken. Zelf stak ze haar handen onder de schouders van de jonge vrouw. Voorzichtig tilden ze haar op en begonnen aan de moeizame tocht naar de ossenkar.